

Alfrēds Vinters

**Valmieras rajona Ļeņina kolhoza
priekšsēdētājs 1965. -1988.**

Lielai daļai Latvijas iedzīvotāju kolhozi saistās ar nepatīkamām pagātnes atmiņām, tomēr bija arī izņēmumi - daži bagāti kolhozi, kas, saimnieciska priekšsēdētāja vadīti, kļuva par bagātiem daudznozaru uzņēmumiem, spēja pat padomju laikos saimniekot ar jēgu un vērienu. Viens no tādiem bija arī Ļeņina kolhozs Valmieras rajonā. Lauku cilvēki – kolhoznieki, apveltīti ar spēju pielāgoties un realizēt pretrunīgas lietas. Kolhozu realitāte bija skarba, tas laiks pagājis, bet atmiņas ir palikušas.

1947. gadā Valmieras rajona partijas komitejas uzdevumā sāk dibināties pirmie kolhozi. Par Ļeņina kolhoza dibināšanas laiku tiek uzskatīts 1947. gada 23. decembris, kad Kocēnu ciema izpildkomitejā kopā sanāk divdesmit zemnieku ģimenes un izveido saimniecību ar nosaukumu "Gaujmalieši", kas arī kļūst par pirmo lauksaimniecības arteli Valmieras apriņķī. Par tā pirmo priekšsēdētāju ievēl Artūru Miķelsonu. Vēlāk apkārtnē nodibinās vēl daudzas citas nelielas saimniecības, kuras laika gaitā apvienojas. 1950. gadā "Gaujmalieši" apvienojas ar Ļeņina kolhozu, dibinātu 1949. gadā. Kolhoza pirmais priekšsēdētājs ir Edvards Tomsons, taču jau pēc pāris nedēļām tiek izsūtīts, viņa vietā nāk Gustavs Apinis, kurš kolhozu vada 10 gadus. 1959. gadā par priekšsēdētāju ievēl Jāni Jansonu, kurš kolhozu vada līdz 1965. gada februārim, kad kārtējās vēlēšanās izvirza divus kandidātus, un par priekšsēdētāju kļūst jaunais inženieris Alfrēds Vinters.

No 1988. – 1990. gada augustam par priekšsēdētāju strādā Gundars Kleinbergs, šajā laikā Ļeņina kolhozs tiek pārdēvēts par kopsaimniecību "Kocēni", vēl nedaudz vēlāk - par SIA *Kocēni*. Pie vadības grožiem atgriežas bijušais priekšsēdētājs Jānis Jansons, kurš līdz šim veica galvenā dispečera pienākumus. 1992. gadā saimniecība tiek likvidēta.

ALFRĒDS VINTERS

Alfrēds Vinters bija Valmieras rajona Ļeņina kolhoza priekšsēdētājs gandrīz 24 gadus – no 1965. līdz 1988. gadam. Par sekmīgu kolhoza vadību 1967. gadā apbalvots ar LPSR Augstākās padomes goda rakstu, 1970. gadā ar Ļeņina jubilejas medaļu un 1971. gadā ar ordeni “Goda zīme”. Savas darbības laikā apbalvots ar Darba Sarkanā Karoga ordeni un medaļu “Par izcilu darbu”, saņēmis divus LPSR Augstākās Padomes Prezidija Goda rakstus.

Alfrēds Vinters dzimis 1934. gada 13. jūnijā Valmieras rajona Dikļu ciemā. Pēc Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas beigšanas 1959. gadā strādā par kolhoza galveno inženieri Saldus rajonā, pēc tam par inženieri Valmieras labības pieņemšanas punktā. Nebūdam apmierināts ar darbu pilsētā, 1961. gadā Alfrēds Vinters pārnāk uz Valmieras rajona Ļeņina kolhozu, kur četrus gadus nostrādā par kolhoza galveno inženieri mehāniķi.

1964. gada 24. novembra laikrakstā “Liesma” tiek publicēts raksts atbilstoši tā laika situācijai: “...labu paraugu rāda inženieris. Viņš labi prot pielietot akadēmijā gūtās zināšanas. Alfrēds ir ne tikai prasmīgs organizators, bet arī pats mīl pastrādāt pie virpas vai cita darbgalda. Inženieris daudz lasa, iepazīstas ar pirmrindnieku pieredzi, cenšas to ieviest saimniecībā. Lielī nopelni Alfrēdam Vinteram ir jauno mehanizatoru kadru audzināšanā. 1962. gadā pēc viņa iniciatīvas kolhozā noorganizēja traktoristu kursus, kur mācījās arī citu kolhozu pārstāvji.” Tai pat rakstā Alfrēdu Vinteru raksturo kolhoza partijas pirmorganizācijas sekretāre V. Ķīse: “Inženieris ir spējīgs speciālists, atsaucīgs un izpalīdzīgs. Viņš neatlaidīgi cīnās par sabiedriskās saimniecības tālāku augšupeju, par arvien plašāku mehanizācijas ieviešanu visās ražošanas nozarēs, diendienā rūpējas par mehanizatoru audzināšanu un pelnīti iemantojis visu kolhoznieku cieņu.”

1965. gadā kolhoznieki enerģisko speciālistu ievēl par valdes priekšsēdētāju. Alfrēda Vintera vadībā kolhozā izveidojas saliedēts kolektīvs, kas palīdz attīstīt un nostiprināt ekonomiku. Valdes priekšsēdētājs saimniecības spēku un varenumu saskata savos cilvēkos, viņu ikdienā un kolhozu pēc gadiem redz ne mazāk modernu un vilinošu kā pilsēta.

Dzīvot rūpēs par rītdienu un neapmierināties ar gūtajiem panākumiem – tāda ir Valmieras rajona Ļeņina kolhoza priekšsēdētāja Alfrēda Vintera vadības stila iezīme. Šo principu viņš ievēro visus priekšsēdētāja amatā pavadītos gadus, viņš neko neuzsāk, neizsvēris visus “par” un “pret”. Tāpēc arī saimniecība strādā stabili – jebkuros laika apstākļos izpilda valsts plānu, regulāri palielinot galvenos saimnieciskos rādītājus – piena izslaukumu, šķirnes lopu audzēšanu, gaļas ražošanu. Bez tam Ļeņina kolhoza saimniecībai jāapgādā savas, kā arī citu saimniecību vajadzības pēc graudu un kartupeļu sēklas materiāla. Liels atzinība kolhozam bija 1976. gadā pasniegtais Vissavienības ceļojošais Sarkanais karogs par uzvaru Vissavienības sociālistiskajā sacensībā. Šim notikumam par godu tika rīkotas svinīga ceremonija 1977. gada martā. Karogu saņem Ļeņina kolhoza valdes priekšsēdētājs Alfrēds Vinters un partijas pirmorganizācijas sekretārs Gunivaldis Ziemelis, karogu pasniedz meliorācijas un ūdenssaimniecības ministrs Viktors Sameļevskis

No kreisās G. Ziemelis, A. Vinters, V. Sameļevskis. Foto no Kocēnu pamatskolas novadpētniecības muzeja arhīva.

Līdztekus ekonomiskajām problēmām Alfrēds Vinters ar perspektīvu risina sociālās attīstības un kultūras celtniecības jautājumus. Kolhozā darbojas savs konservu cehs augļu un dārzeņu pārstrādei, un tā stabilie ienākumi ļauj risināt arī dzīvokļu problēmas. Ciemats tapis bagātāks ar ēdnīcu un veikalu, ūdenstorni, kanalizāciju un attīrīšanas ietaisēm. Tāpat arī priekšsēdētājs domā par darba apstākļu uzlabošanu.

Jaunuzceltajās lielfermās darbus iespējams veikt mehanizēti, kas ievērojami atbrīvo lopkopjus no smaga fiziska darba.

Lēnām un pamatīgi pārmaiņas ienāk Kocēnu centrā – ciemata ielas un puķu dārzi, daudzdzīvokļu nami un individuālās ēkas.

Kolhoza ikdienā pienāk daiļdārziņa laiks, tiek sakopts aizaugušais muižas dīķis, ieguldīts darbs skaista centra izveidē. A. Vintera darbības laikā top kultūras nama projekts, tika pat izveidots makets.

Kocēnu kultūras nama makets, 1978. Foto no A. Vintera personīgā arhīva

Ieceres ir grandiozas – kabineti pašdarbniekiem un deju zāle, telpa sanāksmēm un sporta zāle. Tomēr jaunā kultūras nama celšanai paredzētie līdzekļi tiek novirzīti jaunu fermu celtniecībai, bet kultūras namam tiek meklēti citi risinājumi. Pateicoties priekšsēdētāja izdomai un attapībai, nolemj izmantot turpat centrā esošo muižas klēts ēku. Rajona arhitekts kopā ar kolhoza celtnieku vadītāju Jāni Spoģi projektē vestibulu un citas palīgtelpas. 1978. gadā sāk rosīties celtnieki un 1980. gadā nama celtniecība tiek pabeigta. Ļeņina kolhozā ceļ patiešām daudz. Tāpēc problēmas, kā iespēt vairāk, ātrāk un parocīgāk, priekšsēdētājam no galvas neiziet. Rajona celtniecības organizāciju jauda Ļeņina kolhoza vajadzībām un iespējām līdzī netiek, tāpēc kolhoznieki saimnieciskā kārtā sāk būvēties paši – top ferma 280 jaunlopiem, komplekss sīvēnmātēm, kartupeļu šķirošanas punkts un kartupeļu sēklu glabātuve.

Ceļas mājas ar saulainiem logiem

Ir gados gūta atziņa: saimniecībā, kurā ilgāku laiku kaut kas jauns netiek celts, pēc gadiem iestājas darbības apstākums, sākas lejupslīde.

Tādēļ varam tikai priecāties, ka Ļeņina kolhozā cītīgi strādā gan pašu būvbrigāde, gan SCO ļaudis:

Tieši SCO celtnieki strādā pie bērnu dārza celtniecības. Darba daudz, lai jau oktobrī bērnu dārzs varētu uzņemt 140 audzēkņus. Jau pasūtītas un tiek izgatavotas mebeles. Lai atklāšanas dienā varētu pasludināt bērnu dārza nosaukumu, izsludinām konkursu. Savus ierosinājumus līdz 1. jūlijam iesūtiet kolhoza bērnu dārza vadītājam:

Daudzās ģimenes prieks ienāca ar nesen nodoto 18 dzīvokļu māju. Te dzīvokļus sagatoma speciālisti Vilnis Burcevs, Tālavs Megnis, Normunds Barkovskis, Gaida Birzgale, Agnis Liepiņš, Jānis Krīgers, lopkopēji Jānis Rubiķis, Laima Rubacka, Aigars Brusovs, Aldona Fatejeva, šoferi Ivars Bergs, Guntis Ieviņš, Vitālijs Sprukts, mehanizatori Māris Krīlovs, Jānis Čināts, traktoristi Andis Gailītis, Andris Čerņavskis. Viens dzīvoklis tiek rezervēts gaidītajam būvdarbu vadītājam:

Celtniekiem darāmā daudz. Visi gaidām arī jauno katla māju. Ar to ciematā daudz drošāk ienāks siltums.

Pašlaik viens no neatliekamākajiem darbiem ir estrādes izbūve parkā pie diķiem. Mums jāuzņem Kocēnos Mazie dziesmu svētki. Jāteic, ka šajā ziņā parka iekopšanu jau

Attēlā: tādu visu bērnu gaidīto jaunceltni - bērnu dārzu Kocēnu centrā redzējam spāru sveškos. Tagad, tā sākot māja jau ir zem jumta, celtnieki strādā sparīgi, lai jauno mācību gadu mūsu mazie savas pirmsskolas zinības varētu sākt krāt šeit, lai dienas varētu vadīt daudz gaišākās un palšākās telpās nekā līdz šim:

esam iekavejuši. Tādēļ kolhoznieki tiek aicināti nākt talkā pie neatliekami veicamajiem darbiem:

Rīt rekonstrukcija cūku fermai Rievīnās, Mežuļu jaunlopu fermai, Tožu liellopu fermai

Valmieras rajona Ļeņina kolhoza informatīvais izdevums "Gaujmalietis", 1988.

1975. gadā par ciemata labiekārtošanu kolhozs apbalvots ar Vissavienības tautas saimniecības sasniegumu izstādes bronzas medaļu un III pakāpes diplomu, savukārt 1976. gadā ciematu republikāniskajā konkursā izcīna trešo vietu. Blakus saimniecisko uzdevumu risināšanai, Alfrēda Vintera rūpju lokā ir gan speciālistu, gan visu kolhoznieku darba un sadzīves apstākļu uzlabošana. Un tur arī panākumu atslēga.

Kolhoza jaunuzceltā ēdnīca Kocēnos, 1977. gads.

Ar Alfrēda Vintera atbalstu un personīgo līdzdalību kolhozs gūst ievērojamus panākumus kultūras attīstībā. Sešdesmito gadu otrajā pusē sākas aktīva rostība pašdarbībā. 1967. gadā tiek izveidots vīru vokālais ansamblis Ilmāra Lāzo vadībā, izveidojas deju orķestris, nedaudz vēlāk darbību uzsāk sieviešu ansamblis. 1968. gadā tiek nodibināta lauku kapela, kuru vada Jānis Miķelsons. 1969. gadā nodibinās jauktais koris (vadītājs Ilmārs Lāzo) un veterānu deju kolektīvs (vadītāja Johanna Orlova). Alfrēds Vinters ļoti aktīvi iesaistās kolhoza kultūras dzīvē – dzied ansablī un korī, muzicē kapelā, viņš konstatējis, ka priekšsēdētāja autoritāte nemaz necieš, ja spēlē orķestrī saksofonu un dzied korī, gluži otrādi, pārējie dalībnieki seko piemēram un neuzdrošinās kavēt mēģinājumus. Ar mūziku un dziesmu viņš saistīts joprojām — dzied vīru korī «Baltie bērzi» un arī saviesīgos pensionāru vakaros un ģimenes saietos labprāt visiem par prieku uzdzied.

Vīru vokālais ansamblis, 1970. g., vadītājs I. Lāzo, pirmais no kreisās, A. Vinters pirmais no labās. Foto no Kocēnu pamatskolas novadpētniecības muzeja arhīva.

Priekšsēdētāja A. Vintera darbības laikā tikpat aktīva ir arī sporta dzīve, tiek iedibinātas tradīcijas – regulāri darbojas šaha, dambretes, jātnieku, novusa, tenisa, vieglatlētikas un slēpošanas sekcijas. Kolhozā ik gadu notiek vairāki lieli sporta pasākumi – Vasaras spartakiāde Apsējības svētkos, draudzības spēles ziemas un vasaras sporta veidos ar kaimiņu saimniecībām “Dikļi”, “Vaidava” un “Kopsolis”. Kolhoza jāšanas sportisti spēkiem mērojušies Vissavienības sacensībās.

Alfrēds Vinters, 1969. gads, foto no Kocēnu pamatskolas novadpētniecības muzeja arhīva.

1977. gadā intervijā žurnālam “Zvaigzne” Alfrēds Vinters saka: “Neapstāties. Sasniegtais nav robeža ne lopiem, ne tīrumiem. Tā ir robeža mūsu rocībai, varēšanai un mācēšanai attiecīgā brīdī. Mums ir daudz labu darba darītāju. Ar milzīgu entuziasmu strādā zaļumsaimniecības vadītāja Ruta Stara. Cik nu mēs viņai maksājam, bet, ja cilvēks var atnākt un apraudzīt savu lolojumu brīvajās dienās, kaut vai Maija svētkos, tas liek secināt, ka darbs viņai ir sirdslieta, ne tikai maizeslieta. Ar pilnu atdevi ražas novākšanas laikā strādāja kombainieri. Ne reizes nebija ar viņiem jāstrīdas, ka vakaros par agru pārbraukuši no tīruma, vai rītos par vēlu izbraukuši. Ir labi šoferi, ir labi traktoristi. Un ir arī grupa, kas velk mūs atpakaļ, kam slinkums aug ātrāk nekā tehnikas progress. Bet vienā lietā un vietā nepadarītais liek aizķerties citā vietā un lietā, un tas atkal tālāk. Īsta ķēdes reakcija. Dzīve uz priekšu iet. Mēs tikai gribam – lai iet ātrāk, bet tā jau ir mūsu visu kopēja velēšanās

Šodien par kolhozu laikiem Alfrēdam Vinteram ir savs spriedums: — Tādā vidē bijām piedzimuši, tāda bija sistēma, bet par aizvadītajiem gadiem es nekaunos, jo mēs nodarbojāmies ar organizāciju, kas ražoja pārtiku, un bez tās nevar iztikt neviens, lai kādā partijā viņš sastāv. Man kā saimniecības priekšsēdētājam cilvēku priekšā jāuzņemas liela atbildība, jo puse no kolhoza reālā pastāvēšanas laika attiecas uz mani. Tā ir liela mūža daļa, bet kādam tas bija jādara. Nebūtu mēs ar Jansonu Jāni, būtu citi. Kā mācējām, tā darījām.” Alfrēds Vinters ir pārliecināts, ka bez cilvēkiem, bez viņu apzinīgā darba vadīt lielo kolhozu nevarētu: “ Man bija palaimējies atrasties godīgu ļaužu vidū. Cepuri nost viņu priekšā! Kā mēs, priekšsēdētāji, strādājām, lai vērtē citi, bet, ja man šodien jautātu,

kā būtu dzīvojis, ja varētu sākt no jauna, es tomēr izvēlētos dzīvi bez stresa. Diemžēl šajā ziņā vairs neko neesmu spējīgs labot.

Izmantotie informācijas avoti:

1. Alfrēda Vintera personīgais arhīvs.
2. Kocēnu pamatskolas novadpētniecības muzeja arhīvs.
3. Kocēnu pagasta 1. bibliotēkas novadpētniecības materiāli.
4. Valmieras rajona Ļeņina kolhoza informatīvais izdevums "Gaujmalietis"
5. www.periodika.lv
6. www.news.lv

Sagatavoja Aiva Zirne
Kocēnu pagasta 1. bibliotēka
2021. gada oktobris.